

Eiropas Arodbiedrību konfederācijas (ETUC) programma 2019.gada Eiropas vēlēšanām.

TAISNĪGĀKU EIROPU DARBINIEKIEM

1. **Eiropas vēlēšanas 2019.gada 23.-26.maijā** būs darbiniekiem izšķirošas. Jaunais Eiropas Parlaments var vai nu padarīt ES par labāku vietu, vai arī mazināt daudzu gadu laikā izveidoto sadarbību.
2. Eiropas Arodbiedrību konfederācija (ETUC), apvienojot 45 miljonus darbinieku no 90 arodbiedrību centriem 38 valstīs, tic, ka ir iespējama darbiniekiem taisnīgāka Eiropa, kas balstās uz **demokrātiju un sociālo taisnīgumu, kvalitatīvām darba vietām un lielākām darba algām**, kas ir **sociāli taisnīga** un ar **taisnīgu pāreju** uz zemām oglekļa emisijām un digitālo ekonomiku.
3. Stiprāka un plašāk izplatīta koplīgumu sistēma - pārrunas starp arodbiedrībām un darba devējiem – ,sociālais dialogs un darbinieku iesaiste ikvienā ES valstī ir būtiska, lai izveidotu **taisnīgāku Eiropu** un sasniegtu lielāku **demokrātiju**.
4. ETUC aicina visus arodbiedrības biedrus un visus cilvēkus **balsot** Eiropas vēlēšanās, balsot par partijām un kandidātiem, kuri atbalstīs mūsu arodbiedrību prasības un radīs Eiropā labāku nākotni sievietēm un vīriešiem, jauniešiem un vecāka gadagājuma cilvēkiem.

Krīze atstājusi dziļas rētas

5. Krīze darbiniekos atstājusi dziļas rētas. Daudzu cilvēku darba algas šodien ir mazāk vērtīgas nekā pirms desmit gadiem. Sabiedriskie pakalpojumi un cilvēku tiesības ir vājinātas. Lēnā ekonomikas atveseļošanās un bezdarba samazināšanās vēl nav devusi labumu daudziem darba ņēmējiem.
6. Darbinieki ir acīmredzami vīlušies. Pieaugošā nelīdztiesība, labi apmaksātu un drošu darbu trūkums, neregulēta globalizācija, taisnīgas un koordinētas ES attieksmes pret migrāciju neesamība, kā arī klimata pārmaiņas jau ir radījušas nenoteiktību un bailes. Eiropas Savienība sastopas ar negatīvu reakciju pret taupības pasākumiem un ierobežojumu atcelšanu, kas pasliktināja krīzes ietekmi uz darba ņēmējiem, pensionāriem un jauniešiem. Tas ir uzkurinājis nacionālistisku, pret Eiropu vērstu un galēji labēju spēku pieaugumu.

Taisnīgāku Eiropu darba ņēmējiem

7. Pārmaiņas ir iespējamās. Eiropa var būt sociālā progresa spēks. Nacionālisms nepiedāvā risinājumu problēmām, ar kurām mēs saskaramies šodien – ne monopola varai un nodokļu apiešanai daudznacionālos uzņēmumos, ne zemām algām un nabadzībai, ne klimata pārmaiņām, piesārņojumam vai terorisma apkarošanai. Tikai ES un dalībvalstīm kopā ir spēja nodrošināt to, lai mēs visi iegūtu taisnīgu daļu no bagātības, ko mēs palīdzam radīt.

8. ETUC ir izdarījusi spiedienu uz ES vadītājiem mainīt politiku, un mēs jau redzam dažus uzlabojumus. Pēc spēcīga arodbiedrību spiediena ES izveidoja jaunu ieguldījumu plānu, pieņēma “Eiropas sociālo tiesību pīlāru”, ierosināja jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai uzlabotu darba apstākļus, un panāca zināmu progresu attiecībā uz ilgtspējīgāku ekonomikas politiku. Tās ir svarīgas izmaiņas, lai gan ne pietiekamas, un ES ir jāiet daudz tālāk – uz jaunu “sociālo līgumu”, kas visiem iedzīvotājiem piedāvā taisnīgāku un vienlīdzīgāku sabiedrību ar reālām iespējām visiem.

Demokrātija

9. **Demokrātiju apdraud ekstrēmisti** – gan Eiropas Savienībā, gan uz mūsu robežām un ārpus tām. ETUC aicina ES rīkoties, lai aizstāvētu demokrātiju un demokrātijas principus, arodbiedrību tiesības un sieviešu tiesības, lai atbalstītu tiesiskumu, piemērotu absolūtu neiecietību pret naidīgiem izteikumiem, uzlabotu demokrātisku līdzdalību un saglabātu cilvēku, arodbiedrību un pilsoniskās sabiedrības tiesības rīkot kampaņas sabiedrības interešu vārdā.
10. Demokrātijai ir jābūt ne tikai attiecībā uz balsošanu, bet tai jāattiecas arī uz reālu līdzdalību politiskajos lēmumos, kā arī uz **demokrātisku līdzdalību** sabiedrībā un darbavietā. Valstu valdībām ir jāpārtrauc vainot ES par sliktiem lēmumiem, ko valdības ir uzspiedušas ārpus pienācīga ES demokrātisku lēmumu pieņemšanas procesa.
11. Stabils **sociālais dialogs** un efektīva **koplīgumu slēgšana**, jo īpaši nozaru līmenī, ir būtiski ekonomiskās un sociālās demokrātijas instrumenti. Ir jāstiprina darba ņēmēju tiesības saņemt informāciju, apsprieties ar viņiem un piedalīties darba vietās veiktajās izmaiņās, tostarp izmantojot arī Eiropas Uzņēmumu padomes.
12. ES līgumā ir jāiekļauj Sociālā progresa protokols, lai noteiktu sociālo tiesību prioritāti pār ekonomiskajām brīvībām.

Kvalitatīvi darbi un augstākas darba algas

13. Eiropai ir vajadzīga **jauna ekonomikas politika**, lai veicinātu izaugsmi, kas dod labumu ikvienam, nevis tikai dažiem. Jāsteno progresīvas un ilgtspējīgas ekonomikas reformas, padarot ES ekonomikas politikas “pusgadu” taisnīgu un vairāk sociālu, atjaunojot valsts un privātos ieguldījumus, radot instrumentus, lai aizsargātu strādājošos no ekonomikas krīzes un satricinājumiem. ES budžeta reformām, monetārajai savienībai un ekonomikas politikas veidošanai jānodrošina, ka sociālais taisnīgums ir sasaistīts ar ekonomikas konkurētspēju.
14. Taisnīgākas un progresīvākas nodokļu sistēmas ir nepieciešamas, lai pārdalītu bagātību, finansētu sabiedriskos pakalpojumus un sociālo aizsardzību, un risinātu globalizācijas, dekarbonizācijas un digitalizācijas radītās sociālās problēmas. Efektīvām nodokļu sistēmām ir jānovērš izvairīšanās no nodokļu nemaksāšanas, un uzņēmumiem ir jānodrošina pienācīga un vienlīdzīga nodokļu sistēma.
15. **Visi Eiropas darba ņēmēji ir pelnījuši algu pieaugumu**, lai novērstu algu atšķirības un veicinātu ilgtspējīgu izaugsmi un konkurētspēju. Mums ir vajadzīga labāka bagātību pārdale un augšupvērsta algu konverģence, lai panāktu sociālo taisnīgumu un novērstu pieaugošo nevienlīdzību. Ir nepieņemami, ka peļņa un darba ražīgums netiek sadalīti ar darba ņēmējiem, kas tos ir radījuši, jo īpaši valstīs ar zemu atalgojumu, kuras skar masveida intelektuālā darbaspēka aizplūšana, kas rada vilšanos par Eiropas Savienību.

Vienādas vērtības darbs ir vienādi jāapmaksā visā Eiropā, visās nozarēs, kā arī sievietēm un vīriešiem.

16. Risinājums - paaugstināt algas un sasniegt labāku dzīves un darba līmeni visiem - ir **sarunas par darba koplīgumu slēgšanu** starp darba devējiem un arodbiedrībām par taisnīgu atalgojumu un darba apstākļiem, jo īpaši nozaru līmenī katrā sektorā un visā valstī. Tādēļ ir vajadzīgi ES un valstu tiesību akti, lai stiprinātu sociālo partneru veikspēju un spēku nodrošināt iespēju apspriest un īstenot koplīgumus, un ieviest tos praksē, tādējādi paplašinot to darba ņēmēju loku, kurus aptver koplīgumi.

Taisnīgas pārejas

17. Paralēlās pārejas uz **zemu oglekļa emisiju ekonomiku** un **digitālo ekonomiku** ir jāpārvalda tā, lai neviens netiek atstāts novārtā. Mums ir vajadzīga jauna ES rūpniecības politika, lai radītu jaunas darbavietas un iespējas, un lai nodrošinātu, ka ES konkurences un uzņēmējdarbības tiesības neignorē darba ņēmēju, sociālās un arodbiedrību tiesības. Lielāka demokrātija darba vietā arī palīdzētu panākt pārmaiņas, kas ir sociāli taisnīgas.
18. Tas nozīmē pārmaiņu paredzēšanu un palīdzību darba ņēmējiem, kurus skāruši dekarbonizācijas, digitalizācijas, automatizācijas un globalizācijas ietekmē radušies **darba pārrāvumi un darba pārveide**. Darbiniekiem nepieciešams izteikt savu viedokli par darba pārmaiņām, un viņiem jāsaņem spēcīgs atbalsts, ja tiek apdraudētas darba vietas, izmantojot valsts un privātos ieguldījumus, sociālo dialogu un darba koplīgumu slēgšanu, kā arī atbilstošu apmācību politiku.
19. Tas nozīmē, ka visiem - gan **nestandarta un nedrošos darba apstākļos nodarbinātiem** darbiniekiem, gan platformās un īstermiņa nodarbinātībā iesaistītajiem darbiniekiem, gan nodarbinātajiem tradicionālākās nozarēs, tostarp pašnodarbinātām personām, ir jāsaņem pienācīgs atalgojums, viņiem jānodrošina vienlīdzīga piekļuve pienācīgai sociālajai aizsardzībai, kā arī jānodrošina tādas pašas tiesības kā pārējiem darba ņēmējiem, tostarp iespēja apvienoties arodbiedrībā un vienoties par koplīgumiem.

Sociālais taisnīgums

20. ES ir jāatjauno tās **sociālais modelis**, pilnībā īstenojot “**Eiropas sociālo tiesību pilāru**” Eiropas un valstu līmenī. Tajā jāiekļauj tiesības uz kvalitatīvu izglītību un mūžizglītību, veselības aizsardzību un drošību darbā, taisnīgiem darba apstākļiem, taisnīgu atalgojumu, drošu nodarbinātību, dzimumu līdztiesību, darba un privātās dzīves līdzsvaru un labas kvalitātes sabiedriskajiem pakalpojumiem. Visiem jānodrošina piekļuve atbilstīgām sociālās aizsardzības sistēmām, taisnīgām pensijām, mājokļiem un sociālajiem pakalpojumiem, pamatojoties uz vienlīdzīgiem noteikumiem attiecībā uz iemaksām un pabalstiem. Tam visam jānotiek, iesaistot darba ņēmējus un viņu arodbiedrības visos līmeņos.
21. **Migrācija** ir jāpārvalda tā, lai tiktu aizsargātas cilvēktiesības, lai pret visiem cilvēkiem ir vienlīdzīga attieksme darbā un sabiedrībā, un tiek likvidēta ekspluatācija. Mums visā Eiropā jāstrādā kopā, lai integrētu un iekļautu migrantus, jo tas ir visu interesēs. Ir jānodrošina taisnīga mobilitāte visiem ES un trešo valstu darba ņēmējiem, un cīņai pret sociālo dempingu ir jābūt prioritātei.
22. **ES tirdzniecības un globalizācijas politikai** ir jābūt taisnīgākai un tai jāpiešķir lielāka nozīme sociālajām tiesībām, nevis tikai jākalpo daudznacionālu uzņēmumu interesēm. ES ir jāpalīdz īstenot ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi, tostarp likvidēt nabadzību, īstenot cienīgu darbu, samazināt nevienlīdzību un nodrošināt dzimumu līdztiesību gan Eiropā,

gan citur pasaulē, un tas attiecas uz visām ES politikas jomām – gan iekšējām, gan starptautiskām.

23. ES jāstrādā tā, lai stiprinātu globālās saistības attiecībā uz starptautisko sadarbību, tostarp lai atbalstītu demokrātiju ANO un SDO, kā arī lai padarītu citas starptautiskas organizācijas demokrātiskākas un veicinātu sociālo taisnīgumu.